

A woman with short brown hair, wearing a dark blue long-sleeved shirt and a large pink hat with a red feather. She has a large red nose on her face and is smiling. She is holding a wooden ukulele and appears to be playing it. The background is a blurred indoor setting with shelves and a giraffe decoration.

Jana Wertigová

 Václav Votruba Petr Zikmund

Práce, při které se dějí malé zázraky. Tak popisuje Jana Wertigová z Českých Budějovic klaunování v nemocnicích v rámci organizace Zdravotní klaun. Úsměvy na tvářích malých pacientů kouzlí už 16 let pod jménem MUDrc. Julie Naprdová. A pořád jí to dělá radost.

Jak lidé reagují na to, když jim řeknete, že pracujete jako zdravotní klaunka?

I když mi připadá, že už je Zdravotní klaun známější organizace, pořád jsou lidé, kteří jsou překvapení. Vždycky se zajímají, co to vlastně znamená, co to obnáší... Často musím zdůraznit slovo zdravotní, protože lidem automaticky naskakuje obrázek klauna, který vystupuje před publikem v cirkuse. Bývají překvapení, že něco takového existuje. Reagují slovy, že je to fajn, a že je to zajímavá práce.

A je to zajímavá práce?

Pro mě určitě ano. U mě je to tak, že se to se mnou potkalo. Povedlo se to spojit s tím, kdo jsem, co jsem... Je to pro mě způsob, jak pomáhat... práce, která je pro mě vnitřním vrcholem. Víte, ačkoliv to možná zní jako klišé, je to práce, při které se dějí malé zázraky. Jsou to okamžiky, které jsou pro pacienty hezké a příjemné, i když jsou zrovna zatěžkáni tím, že jim není dobře. Život se skládá z okamžiků a je zázrak, když se něco takového děje. Dětem je špatně a najednou blik... smějí se nebo jim alespoň svítí oči. I rodiče jsou v tu chvíli šťastní.

Jaké nemocnice vy osobně navštěvujete?

České Budějovice, Tábor, Opařany, Plzeň... Jezdíme také do Sokolova, Klatov, Rokycan či Domažlic. Je to velký prostor. Zájem nemocnic o naše služby je. Jenom dodám, že všichni klauni mají strop, kolik klauniád za měsíc dělat. Je to z toho důvodu, abychom zůstali čerství, abychom nevyhořeli. Maximum je tedy 11 návštěv. Znamená to, že zdravotní klaun není práce na plný úvazek, musí se kombinovat s něčím jiným.

Hrozí vyhoření? Sice děláte radost, ale přicházíte do styku s nemocnými dětmi, což se musí podepsat na psychice...

Prvotní je, že jdeme za dítětem. Člověkem, který je sice hospitalizovaný, ale my

jeho nemoc nezkoumáme. Maximálně zjišťujeme, co je možné a co není. Když jste se v úvodu našeho rozhovoru ptal, jak lidé reagují, tak jednou z dalších otázek je, jak moc je náročné vidět nemocné děti. My si to nepřipouštíme. Ale vyhoření samozřejmě přijít může. Klauniáda je náročná. Trvá tři hodiny a je velmi kontaktní, přičemž chodíte od člověka k člověku. Každopádně organizace se o nás v tomto skvěle stará, máme supervize, koučinky, aby si člověk všechno neřešil sám. Samozřejmě se někdy stane, že přijdeme do kontaktu s pacientem, který nás zasáhne. Organizace to ví a pomáhá. Dodává nám energii.

A jaké jsou vaše emoce po tříhodinové klauniádě?

Převážně mám super pocity, ale je pravda, že po těch letech už pak mám ráda ticho. Chodím do přírody, kde si vydechnu. Mimochodem my každou klauniádu vyhodnocujeme. Popíšu vám, jak to funguje. Jsme ve dvojici, která se na sebe naladí, protože je důležitá souhra. Část je improvizace, část umělecké dovednosti, nějaká ta rutina, kterou známe, ale faktem je, že každá klauniáda je v něčem nová. Máme stanovené role, kdy přicházíme s tím, že jsme součástí nemocnice. Doktoři, sestry... například má postava usiluje o to, že se chce stát ředitelkou nemocnice (úsměv). Nepřinášíme radost jen konkrétním pacientům, působíme na celé oddělení. I na personál či rodiče. Po akci pak vyplňujeme výkaz naší

Jana Wertigová (42)

Pedagožka a absolventka katedry výchovné dramatiky na DAMU a Pedagogické fakulty Západočeské univerzity. Pro organizaci Zdravotní klaun pracuje již 16 let. Má ráda divadlo, sport, přírodu a knihy... a jablka! Žije v rodných Českých Budějovicích.

Zdravotní klaun o.p.s.

Nezisková organizace působící v 11 zemích Evropy je v České republice od roku 2001. Jejím cílem je přinášet radost, smích a naději především nemocným dětem a osamělým seniorům. Zdravotní klaun je placená profese, u které je nutné se neustále vzdělávat v oblastech psychologie, komunikace či medicíny. Zájemci o toto zaměstnání prochází náročným výběrovým řízením.

návštěvy, kam vypisujeme, co fungovalo, co ne a tak dále. Zkrátka to vyhodnocujeme a předáváme dál.

Je pro práci zdravotního klauna nejzásadnější empatie?

Patří mezi nejdůležitější předpoklady. Zároveň si myslím, že tam musí být i umělecký základ. Člověk k tomu musí tihnout. Také musí být ochotný se neustále vzdělávat.

Zdravotní klauni nechodí jen za nemocnými dětmi, ale třeba i za seniory. Jak to máte vy osobně?

Já mám prozatím zkušenosti jen s dětmi, ale od nového roku budeme pracovat i s dospělými, konkrétně v novém Alzheimer centru v Táboře.

Čím se vedle zdravotního klauna živíte?

Učím divadlo - dramatickou výchovu. Vedu kurzy pod Jihočeským divadlem a také učím v Borovanech při ZUŠ.

Přijde mi to jako ideální kombinace...

Přesně tak. Jsem ráda, že můžu učit a zároveň pracovat jako zdravotní klaunka. Nikdy jsem neměla touhu být přímo herečkou. Takhle je to úplně skvělé.